

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 100:3

Onder redactie van Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie:
Dr C. TAZELAAR, 2e Const. Huygensstr. 77, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 38 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Van onbetaalde rekeningen. I. — Uit de Schrift: Neen. (Joh. 20: 5) — Kerkelijk Leven: De Chr. cultuur en de „theologie van de paradox”. II. De voorstellen betreffende de uitbreiding van den bundel „Eenige Gezangen”. — Lit. en Kunst: De dood van het vitalisme. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Onbevredigende bestrijding. V. — Pop. Wet. Schetsen: De mensch als persoon. III. — Uit de Historie: De Vereeniging van 1892. I. — Zending en Evangelisatie: Samenwerking. II. — Perschoorw. — Boekbespreking. — Kerkenieuws.

HOOFDARTIKEL

Van onbetaalde rekeningen.

I.

Er wordt sedert jaren geklaagd over de wanbetaling der kerk.

Velen van haar eigen kinderen hangen het schandbordje, dat haar als wan-betalster aan de openbare veroordeeling prijsgeeft, voor haar deur. Zij spreken van „de onbetaalde rekeningen der kerk”. En zij ontdekken telkens nieuwe rekeningen, die nog altijd op betaling wachten.

Aanvankelijk werd dit spreekwoord — want tot een spreekwoord is de term reeds afgezaagd, met al de gevaren van dien — opgeheven, om den oorsprong van de secten aan te duiden. „De secten zijn de onbetaalde rekeningen van de kerk”, zoo heette het dan. Het slagwoord was geformuleerd en maakte indruk. „De secten zijn de onbetaalde rekeningen der kerk”. Klaar was men.

Later werd het spreekwoord — zooals dat met deze ongelukken altijd gaat — ook opgeheven in heel ander verband. Zoodra men iets ontdekte, dat goed was, maar dat men, door welke oorzaak dan ook, niet, of niet genoeg, of niet-georganiseerd, aantrof in de publieke, min of meer vaste, ge-reguleerde verrichtingen van de kerk als instituut — (we denken h.v. aan de gezelschappen van vroeger, met hun warmte, of zwoelte, of aan de wederzijdsche schuldbelijdenis en geestelijke opwekkingen in hedendaagsche house-parties, Buchmann-beweging) — stond men klaar met het bekende spreekwoord over de onbetaalde rekeningen der kerk.

Wat is hiervan te denken?

Het is allereerst goed, op te merken dat het spreekwoord, ook nu, zoo bijster goedkoop is. Het lijkt zoo duidelijk, maar het is doorgaans zoo vreeselijk onduidelijk. Het lijkt zoo puntig, maar het is zoo stomp.

Ook dit spreekwoord „in Israël”.

„DE secten”. Welke secten? Wat zijn secten? Een vraag, die te meer klemt, als men tegenover de secten denkt aan „de kerk”.

„DE onbetaalde rekeningen”. Welke rekeningen? Heeft de kerk geen andere dan die, waarvoor de secte een naam bedacht, een formuleering gevonden heeft? Armzalige, wanbetalende secte, die zoo veel eer aan de gesmade kerk geeft! Armzalige, wanbetalende kerk, die zoo veel onzin van zichzelf geloofd. De kerk, die zichzelf kent, zal weten, dagelijks in gebreke te blijven „in velen”.

„De onbetaalde rekeningen DER kerk”. Van welke kerk? De kerk als organisme? Meent de geachte spreker, die het schandbordje aan de kerkleer spijkt, dat de secten niet tot de kerk als organisme te rekenen zijn? Indien ja, laat het hem dan maar even zeggen; het kon de secte nog eens tot verontmoediging brengen zoozeer, dat ze begint, haar rekeningen te betalen bij God en bij de kerk. Of heeft hij soms het oog op de kerk als instituut? Zoo ja, welk instituut? Want er zijn secten, die zich ook als instituut beschouwen, en daarmee tevens als equivalent van een kerk-instituut.

Men kan vragen, en nog eens vragen.

En dat maar-blijven-vragen-kunnen bewijst reeds, dat men dezen keer niet overduidelijk is in de spreekwoordenmakende, en daarin nog te weinig „spreekwoordelijke”, „gemeente”.

En nu is het vervoegens goed, te constateeren, dat al die onduidelijkheid en onnauwkeurigheid, en al die tegenover den Geest der profetie, die aan de kerk gegeven is (volgens den bijbel) toch eigenlijk wan-betalende vaagheid-van-uitdrukking zich als het ware opzuigt en vast-zet in dat ééne lid van het spreekwoord, dat daar rept van die „onbetaalde rekeningen”.

Want we komen, als we daar aan denken, meteen aan ons onderwerp van heden.

Men zegt: de secten zijn de onbetaalde rekeningen der kerk. En men bedoelt natuurlijk: ze zijn de rekeningen, die de kerk niet betaald heeft, en die ze toch had moeten betalen. Betalen dan, vermoedelijk, aan God.

Maar natuurlijk is dat fraseologie en meer niet. Secten zijn geen rekeningen. Rekeningen zijn... nu ja, men kan daarvoor een term zoeken, en over dien term weer twisten. In elk geval echter is duidelijk: secten zijn geen rekeningen.

Men zal dan ook wel zoo ongeveer dat bedoelen: secten zijn in haar bestaan een bewijs, dat de kerk als instituut te kort geschoten is in haar roeping tegenover God, dat zij een dankoffer, hetwelk zij aan God den Heere en haar Koning Christus te betalen had, niet betaald heeft. En de menschen, die later in de secte zijn saamgebracht, die hadden juist zoo'n behoefte aan dat ééne, dat „de kerk” niet aan den Heere God betaalde. En toen heeft zij zich maar afgezonderd, om... om... Ja, ja, nu verder, als-tu-blijft, om... Om wat? Om wat?

Om datgene wat „de kerk als instituut” niet betaalde aan den Heere God te betalen? Dat is immers de eenige mogelijkheid?

Of — om datgene wat „de kerk als instituut” niet in den vorm van godsdienstige verrichting aan God betaalde, zelf als zoodanig ter hand te nemen, wijl het de behoeften bevredigde der zielen en dus — om zichzelf meteen te betalen? Want dat is immers de andere mogelijkheid?

Laat ons toetreden, en zien, wat in elk van die gevallen de zaak is.

Daar is de eerste mogelijkheid: de secten probeeren God te betalen, wat de kerk niet aan den levenden God betaalt.

Gezegende secten!

Gezegende secten??

O neen, wanbetalende secten! De secten worden nu opeens de wanbetalers tegenover God, als Heere van de kerk.

Want de secten zijn nu eenmaal van de kerk uitgegaan. Het woord „secte” moge moeilijk te ontleiden zijn, in zijn historische beteekenis vooral, maar zeker is toch wel, dat de later in secteverband georganiseerden aanvankelijk rechtstreeks zich hebben moeten uitspreken tegenover de kerk, en hun houding tegenover haar hebben moeten bepalen. De kerk is er nu eenmaal vóór de secte, de naam van deze wordt gegeven onder het aspect en onder vooropstelling van den naam van gene. Indien nu vaststaat, dat de kerk, en dat het institueeren-van-de-kerk een plicht is voor een menschenkind, indien dus het institueeren-van-de-kerk een betaling is, die wij aan God verschuldigd zijn, dan is het niet-institueeren, of het los-laten-van-het-institueeren niets anders dan wanbetaling van de secte tegenover God als Heer van de kerk. De secte ontstaat daar, waar een groep wanbetalers zich organiseert tot het niet-betalen aan God van een bepaalde „rekening”, die Hij te vorderen heeft. De secten zijn dus de niet-betalers van de rekeningen Gods. Ze zijn, ten aanzien van dat ééne punt, de niet-betalers van de rekeningen, die de kerk wél betaalt.

Maar, zal men zeggen: het gaat niet over dat institueeren van de kerk alleen. Sommigen zullen zelfs dat institueeren zelf niet eens tot plicht, dien men betalen moet, willen rekenen, maar we zullen nu maar aannemen, dat Gereformeerden deze aperte afwijking van hun belijdenis allen verfoeien; volgens haar immers is ieder schuldig, zich bij de

ware kerk te voegen, heeft dus de kerk onbetaalde rekeningen in getallen te incasseeren van de secten. Maar zij, die het hierin met ons eens zijn, als Gereformeerden, zullen misschien zeggen: nu ja, maar, afgedacht van het institueeringsvraagstuk, er is toch zooveel, dat de kerk aan God te betalen heeft? Ze heeft Hem te betalen het dankoffer eener schuldbelijdenis, het dankoffer eener hartelijke congregatie der geloovigen, het dankoffer van een actueele bediening van het ambt der geloovigen, en zoo heel veel meer. En nu gebeurt het vaak, zoo zal men dan verder betoogen, dat „de kerk als instituut” daarin te kort schiet, en dat nu de secten uit reactie daartegen, dezen plicht der betaling aan God gaan vervullen, om zich daarin van de kerk te onderscheiden, of zich daarin vrij te maken van de zonde der niet-betaling-op-dit-punt aan God.

Maar ook zoo is men niet klaar.

Immers: stel het geval dat de later in de secte zich groepeerende geloovigen alles hebben gedaan, wat in hun macht was, om „de kerk” op te wekken tot betaling aan God, en stel dan even verder, dat de kerk de ooren toestopte voor die zuivere prediking en de predikers van haar betalingsplicht ex-communicerde, dan is, althans in haar aangevansgeschiedenis, de z.g. secte heeltemaal geen secte. Dan zet zij het leven der kerk in zichzelf voort. Dan heeft zij de rekening inzake het institueeren niet onbetaald gelaten, voorzover het aan haar lag. M.a.w. het spreekwoord past hier niet, het heeft hier geen zin.

Doch stel eens het andere geval, dat de „secte”, of wat zoo heet, zelf de aansprakelijkheid draagt, of op den duur gaat dragen, voor het niet-voorhouden, of het niet-voldoende-voorhouden van dien ééne, bepaalden betalingsplicht aan God, die op de kerk rust, stel dus, dat de secte, of wat zoo heet, aanvankelijk, of in haar latere geschiedenis, niet alles heeft gedaan, wat zij kon doen om de kerk tot betaling-op-dat-ééne-bepaalde-punt te brengen, dan is die secte evenzeer wan-betaland tegenover God den Heere als „de kerk”. Want het is een plicht, dien allen God te betalen hebben, dat wij „elkander vermanen van het goede”. Betaling van dien plicht is onder meer „kerkformatie”. Zoo heet, afgedacht van andere namen, dat gezonde werk bij God. Een onbetaalde rekening niet meer presenteren bij een wanbetaler, dat is ook wanbetaling tegenover God. Als er een secte is, dan zijn er twee mogelijkheden: de kerk heeft niet betaald en óók de secte bleef in gebreke, óf de secte bleef alleen in gebreke. Dat de kerk wanbetaalde is mogelijk; dat de secte Gods rekeningen Hem onbetaald teruggaf, dat is zeker.

Doch we spraken nog van een tweede mogelijkheid: dat n.l. de secten eigenlijk daaronder de kerk den rug toekeren, wijl zij de bepaalde „betaling”, die zij in tegenstelling met de kerk aan God den Heere doen willen, zien, en „voelen” als een bevrediging van eigen godsdienstige behoeften.

In zulk een geval stelt men de kwestie van al-of-niet-betalen door menschen aan God. Doch men bedoelt heimelijk: een niet-betalen-van-menschen-aan-menschen. Men „mist” ergens wat men als godsdienstige natuur zoo „graag” heeft, wat zoo „ligt” in eigen lijn, wat zoo bijzonder strookt met eigen religieuze „behoefte”. En nu zoekt die behoefte zich te bevredigen o.m. door eigen organisatie.

Maar ook zoo is de secte de grootste wanbetaler. Wie heeft het recht te ontkennen, dat in de kerk de betaling aan God tevens is, en automatisch is: de uitkeering van de geloovigen aan elkander van wat hun goed, en nuttig is? Niemand heeft dat recht. We geven dat onmiddellijk toe. Maar we leggen er dadelijk ook den vollen nadruk op, dat ieder, die een betaling-aan-God practisch of theoretisch beziet onder het aspect van communicatie-verkeer-van-geloovigen-tot-geloovigen, dus van betaling aan zichzelf, daarmee in den grond goddeloos „rekent”, daardoor zelf de valsche rentmeester is, die, rekeningen schrijvende

EREN

deren, op daarbij singen door kinderop kinderzendingen.

f0.20 per ex.

& LE COINTRE.

HOORN DE VOLGENDE

OEKJES

ITEN

ICH—HOLLANDSCH

BARTHOLODY

ICH—HOLLANDSCH

HÄNDEL

ICH—HOLLANDSCH

CCABÄUS

HÄNDEL

ICH—HOLLANDSCH

FUNG

ICH—HOLLANDSCH

-PASSION

ICH—HOLLANDSCH

oor de vijf eerste en zending. Bij getallen

OEKJE

GEN

ratie enz. voegden uit een practisch ats kan vinden en hoeft kan worden

praktijk gebleken het huisbezoek te ekend en daardoor i. Losbladig, opdat van straat of wijk je van uit de wijk vorden verwijderd overhandigd. De

us werk, zal deze

m voor de lijstjes op aanvraag.

RE — GOES